

Civis erit felix miser exsul homo.
 Urbis enim illius Deus est respublica; et inde
 Grandis ibi est cunctis copia, nullus eget.
 Non igitur decerunt regis tibi ²⁹¹ munera; nec te,
 Qui meritos magnis ²⁹² ditat, egere sinet.
 Nam cum ²⁹³ gustabis de vitæ fonte perenni,
 Et dabitur summo participare bono,
 Magna scientia, multa potentia ²⁹⁴, mira voluptas,
 Reddentur vitæ ²⁹⁵ militiæque tuæ.
 Quis poterit fari, quis scribere, quis meditari,
 Quæ dabis in cœlis præmia Christe tuis?
 Hæc, monachi ²⁹⁶ fratres, hæc tota mente sequa-

[mur :

Nulla salutiferum causa moretur iter.
 Ut majestatis Dominum mihi cernere detur,
 Ut decus, et tantum fas sit habere bonum,
 Thesauros Arabum, mensas, et prandia regum,
 Quidquid habet mundus deputo vile lutum.
 Quisquis ad hæc igitur paradisi gaudia tendis,
 Sedulus angustam nunc, age, discere viam,
 Ne laxes vitiis angustæ mentis habenas,
 Divini semper frena timoris habe.
 Exspecta Dominum, formida judicis iram
 Et quod promittit rex tibi, miles ama.
 Parvulus esto, vide, mentis deponere tumorem;
 Porta Dei nullum, qui tumet ²⁹⁷, arcta capit.
 Vitamus tauros cornu et cervice minaces;
 Non leo non taurus, non equus; agnus eris

A Agno; nulla magis agnum juvat hostia Christum :
 Agnus eris Christo simplicitate tua
 Offeritur Domino turtur, simplexque columba :
 Castus eris turtur, blanda columba gemens.
 Quot-sunt ²⁹⁸, qui Domino se castravere, beati;
 Tartarus incestos, flammaque, morsque ma-

[nent ²⁹⁹.

Summa quidem virtus monachi parere priori;
 Ferre jugum normæ, seque negare sibi.
 Quidquid præcipiet, mox et sine murmure serva :
 Peccatum solum dedecuisse puta.
 Non vilis vestis, non te-locus ultimus angat
 Sæpe tui stultos ordinis ista movent.
 Sed si nos sane sapimus, si vera fatemur;
 Aggreditur virtus ardua, dura probat.
 B Qui sibi vilescit, qui se nihil æstimat esse,
 Et timet, et mundi labilis alta fugit,
 Hic est et sapiens, et cœlo proximus iste ;
 Non sine re monachi nomen inane gerit ;
 Si vult ditari, si vanos ambit honores ³⁰⁰,
 Induit occultum pellis ovina lupum.
 Sed qui cuncta videt mundi pins arbiter, ille
 Novit oves, tacitos novit et ipse lupos.
 Hæc igitur monachus labiis et corde frequentet ³⁰¹ :
 Te mihi, te solum da, Deus, et satis est.
 O certe felix possessio, quæque beatum
 Sola facit ! miserum cætera pondus habent.

ALIUD CARMEN DE CONTEMPTU MUNDI.

Quid prohibitas, quid nobilitas, nisi mors animarum ?
 Unde superbit homo, cum constet quod moriatur ?
 Nam caro mortalis, et quisquis ei famulatur,
 Morte perit duplici, quia post obitum cruciatur.
 Quid prodest homini, si vivat sæcula centum,
 Cum moriens vitam transisse putet quasi ventum ?
 Quid prodest homini sua fenore farta crumena,
 Si per eam consumat eum sine tempore pœna ?
 Ut quid homo gaudet de mundi prosperitate,
 Quæ nimium brevis est, et habetur in anxietate ?
 Prosperitas mundi cito transit, et annihilatur :
 Unde satis claret quoniam nihil esse probatur.
 Res hujus mundi, quotquot natura creavit,
 Sunt quasi flos agri, quem frigus et aura cremavit,
 Sicut enim flores autumnii tempore nati,
 Frigore marcescunt in ventos ire parati :
 Sic cito deficiunt, quæ mundus habet pretiosa,
 In quibus infelix hominum mens est studiosa.
 Res hujus mundi proprio cum fine feruntur,
 Et sine lege ruunt, nec cum ratione reguntur.

C ²⁰¹ Sicut et in fluviiis fluit irrevocabilis unda,
 Tempora sic hominis fugiunt, et quæque secunda.
 Res hujus mundi sunt instabiles velut hora ;
 Pro nihilo debent reputari cuncta decora.
 Ergo miser dum vivis, homo, sine fine labora ;
 Ne perdas ea pro nihilo quæ sunt meliora.
 Sic teneas, ut prævaleas a-morte futura :
 Da quod habes, ut possideas quæ sunt sine cura,
 Dic caro mortalis ³⁰², dic de putredine vermis,
 Cur miser insanis ; quid prodest gloria carnis ?
 Dic homo, dic palvis, quare putredo superbis ?
 Dic quid sis, quid eris ; memor esto quod morieris.
 In cinerem vermis post ³⁰³ mortem regredieris :
 Despice ³⁰⁴ quod sequeris, cognosce viam rat'onis.
 An leges ³⁰⁵ nescis humanæ conditionis ?

D Corpus humo fit :
 Corpore semen :
 Semine sanguis :
 Sanguine corpus :
 Sic hominis corpus matris conerescit in alvo :

VARIÆ LECTIONES.

²⁹¹ Regia tibi *ms.* Regis tibi ²⁹² Meritos magnis *ms.* O. merito magnis ²⁹³ Nam cum *ms.* O. Quod cum ²⁹⁴ Multa potentia *ms.* summa potentia ²⁹⁵ Reddetur vitæ *ms.* Reddentur vitæ ²⁹⁶ Hæc monachi, etc. *ms.* C. 70 explicit Claudianus. Alia tamen ibidem habentur carmina. ²⁹⁷ Qui timet *ms.* K. qui tumet ²⁹⁸ Quot sunt *ms.* K. quam sunt ²⁹⁹ Morsque manebit *ms.* O. morsque manent ³⁰⁰ Quærit honores *ms.* O. et K. ambit honores ³⁰¹ Et corde frequenter *ms.* O. et K. hoc corde frequentet ³⁰² In *ms.* Bec. O. Carmen leoninum de eodem argumento incipit ab his verbis : Dic caro mortalialis, etc. huic subjunguntur ibidem hi versus : Corpus homo fit, etc. qui editi hactenus non fuerant ³⁰³ Vermis post *ms.* vilis [ost ³⁰⁴ Despice, etc. *ms.* hunc-versum ponit ante istum : An leges, etc. ³⁰⁵ An casus *ms.* an leges

Sic hominis corpus terræ putrescit in alvo :

Corpore tabes :

Tabesque vermis :

Verine cinis fit :

Pulvere terra.

Sic hominis corpus de terra matre creatur :

Sic hominis corpus in terram regredietur.

Ergo tristis homo veræ rationis habena

Cor animumque tuum, mundum fugiendo, refrena.

Sic tibi perpetuam nancisci nitere vitam.

DEUS SOLUS AMANDUS,

in quo et ex quo omnia bona.

Omnia sunt hominum tenui pendencia filo,

Et subito casu quæ valuere ruunt.

Ludit in humanis divina potentia rebus,

Et certam præsens vix habet hora fidem.

Quam nimis, et nimis est Dominum super omnia mi-
[tem,

Et veniæ facilem, velle negare pium.

Vis, agnosce pium? te respice, respice quid sis,

Quid fueris, quid eris, quid caro, terra, Deus?

Cælum sole tibi, sol lumine servit, et aer

Flatibus, unda cibus terraque mille bonis.

Sed quid es? Unde tibi quid habes, quid præbet?
[utrumque

Sponte facit pictas dulcis et ampla Dei.

Fons bona quæque fluens, fons nescius evacuari,

Fons sine fine patens, et sine fine Deus.

Debes namque acclus metiri non brevitate

Temporis, sed debes impietate sui.

Major enim impietas non est, quam spernere gratis

Ipsam, qui gratis contulit esse tibi.

Qui tibi te tribuens sese promisit, eoque

Nil habuit melius quam daret ipse Deus.

Quidquid es, et quod habes, et quodque valebis habere,

Quid tamen ad meritum sunt simul ista Dei?

Hunc igitur spernens, seseque per omnia subdens

Dæmonis obsequio quanta meretur homo?

Adde quod in vitium quisquis ruit : ipse ruendi

Sæpius indicit turpe necesse sibi.

Virtus enim vitio, vitium fit servus : et in se

Non habet admissum solvere posse suum.

Ergo perpes ei debetur pœna necesse,

Qui sibi peccandi sponte perenne facit.

Gratia tollatur non debita : pœna sequatur

Debita, morsque premens, et sine fine manens.

O quam dulce decus, quam vera potentia, qualis

Gloria, quam stabilis quæstus, amare Deum!

Ejus amans Abraham plus civibus hospes, et unus

Plus populo miles, plus ita rege potest.

Nam virtus in amore Dei, verumque perenne

A Præstat, et esse facit illud amare quod est.

Vere est ipse quidem, qui permanet unus et idem

. . . . .

Esse habet æternum, sine principio, sine fine,

Semper idem, si quis amare studet.

Si non tam solidum, solidum tamen esse meretur :

Nam sequitur vitam vita beata bonam.

Cætera si spectes, quam sint nihil, omnia finis

Indicat, Assyrium consule, testis adest.

Hæc quid honos, quid opes, quid forma, quid arma,
[quid amplum

Heu juvat imperium? Juvat amasse Deum.

Sed quia vera salus Deus est, et amore tenetur,

Expeto propter eum, vos ut ametis eum.

Dignus et ipse quidem est ut ametur : amando scietis

B Quis fructus, quis honos, quid sit amare Deum?

Virtus vero Deum, vel vita meretur honesta;

Quale bonum, quod sit semper amare Deum.

Quam pius est, quam promptus adest, quam denique
[prodest,

Ipsam quisquis amat, hic magis nosse potest.

Si te facta docent aliena, doceris honeste

Concipere meritis spernere metumve tuis.

O qualis jactura Deo præponere quidquam;

Quem bene si quis habet; quæso, quid est, quid
[habet?

Nam si magna petis, Deus est, super omnia magnus :

Si bona, quam bonus est dicere nemo potest.

Si speciosa cupis, quis eo speciosior? Optas

Forsam opes, dat opes, dives et ipse manet.

C Si te celsa juvant, generosaque, quam generosus,

Quamve sit excelsus nemo referre potest.

Quem si forte potens juvat et pius, ecce potestas

Hinc pia, seu pietas est sine fine potens :

Quid mores? ipse poli, terræ, maris auctor, et omnia

Quod fuit, est, et erit, perstat origo boni.

Huic famulans, parens dominatur Hebræus;

Servit, et est liber; subditur, estque potens :

Cui subdi fugiens, Satanæ male subditur, hosti

Subditur, et vitium subditur innumeris.

Tandem vero videns quo lapsus et unde fuisset,

Pectora curarum morsibus æger erat,

Multaque volventi sententia sedit asylum

Lapsis quærendum fortiter esse Deum.

D Sicque reus, quem læsit, avet; quem spreverat, orat;

Quem fugit, reperit; quem reprobarat, amat.

Hunc repetit, veniamque petit, de crimine fletum.

De pietate spei gaudia multa capit.

Et quid ad hæc dulcedo placens, dulcedo perennis;

Dulcis disponens ordine cuncta Deus.

Quid dulcedo potens, dulcisque potentia fecit?

Quod solet hæc fecit, dul i d ilcis agit.